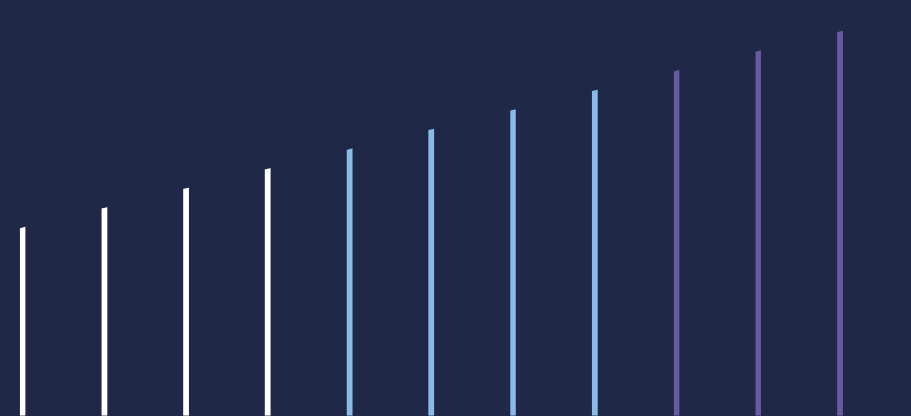

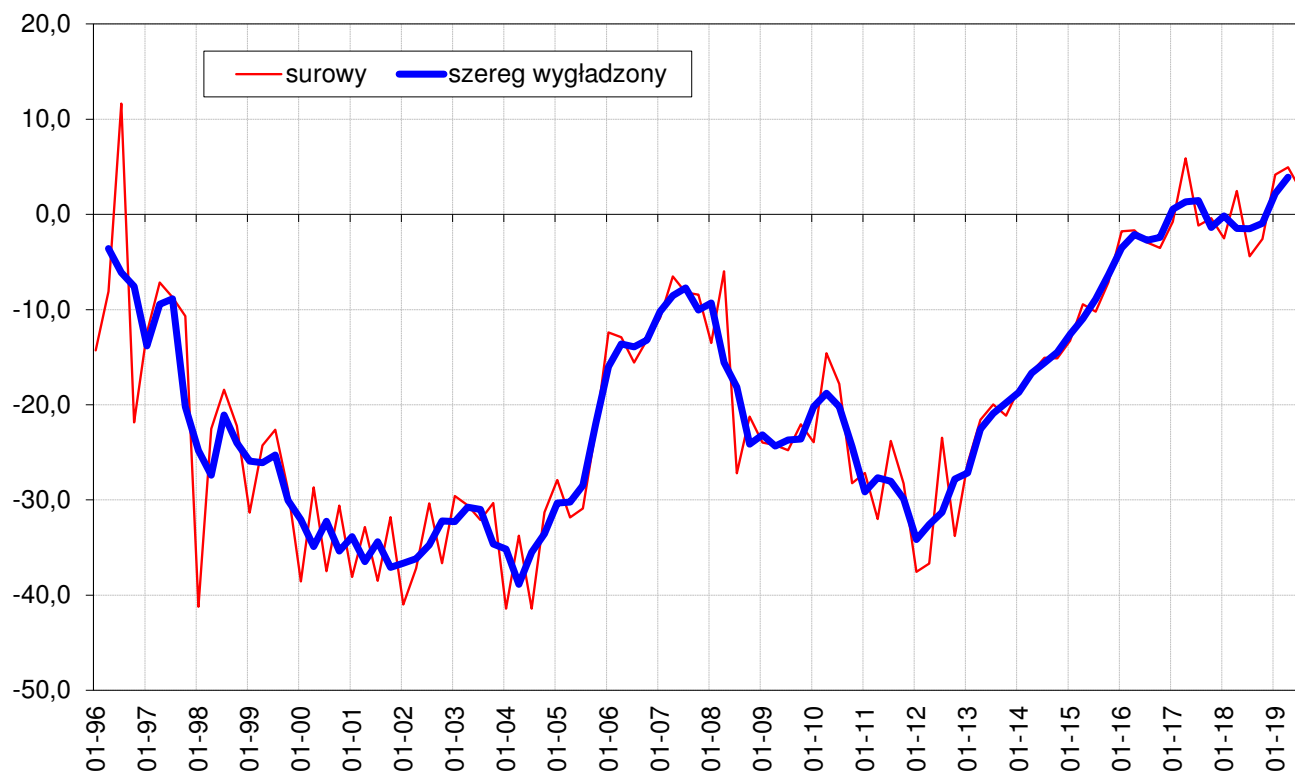
Koniunktura rynku consumer finance – wnioski ze wskazań Barometru RCF

dr Mirosław A. Bieszki

Doradca Ekonomiczny ZPF

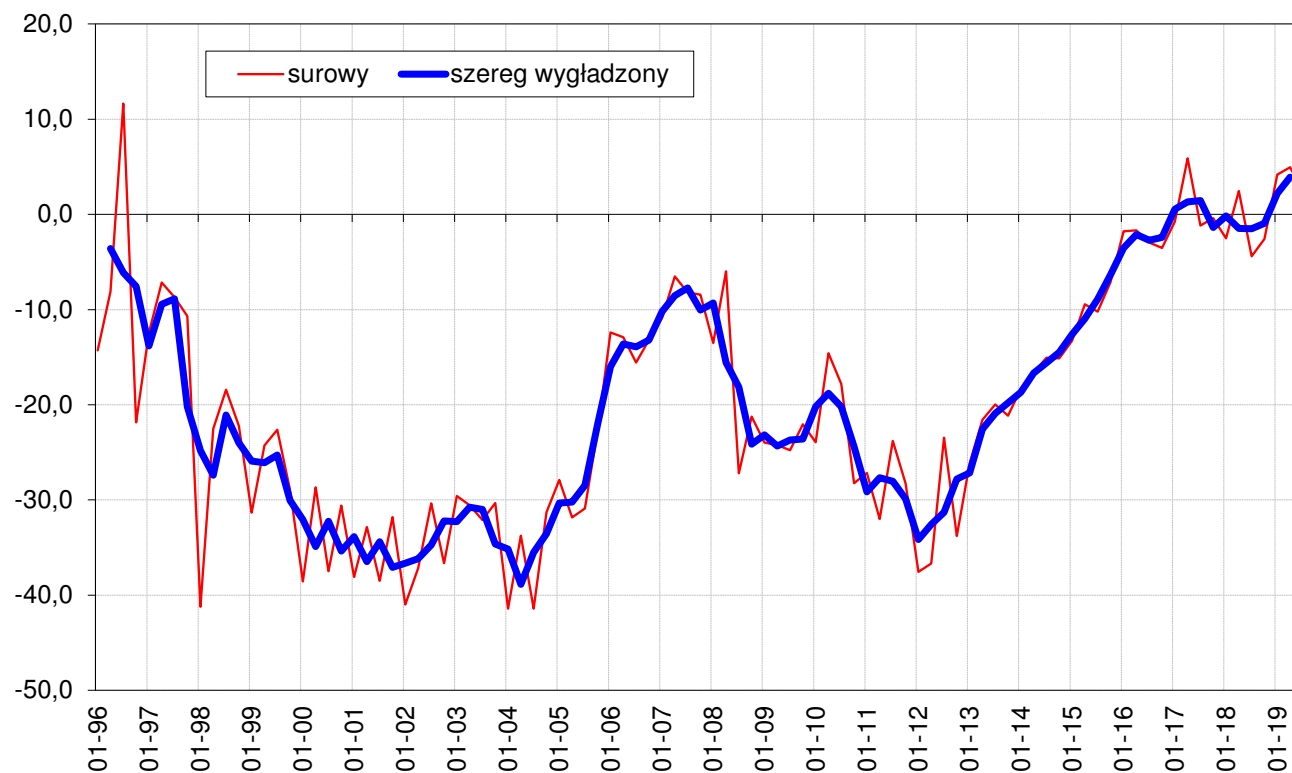

Ogólna sytuacja ekonomiczna polski – prognoza

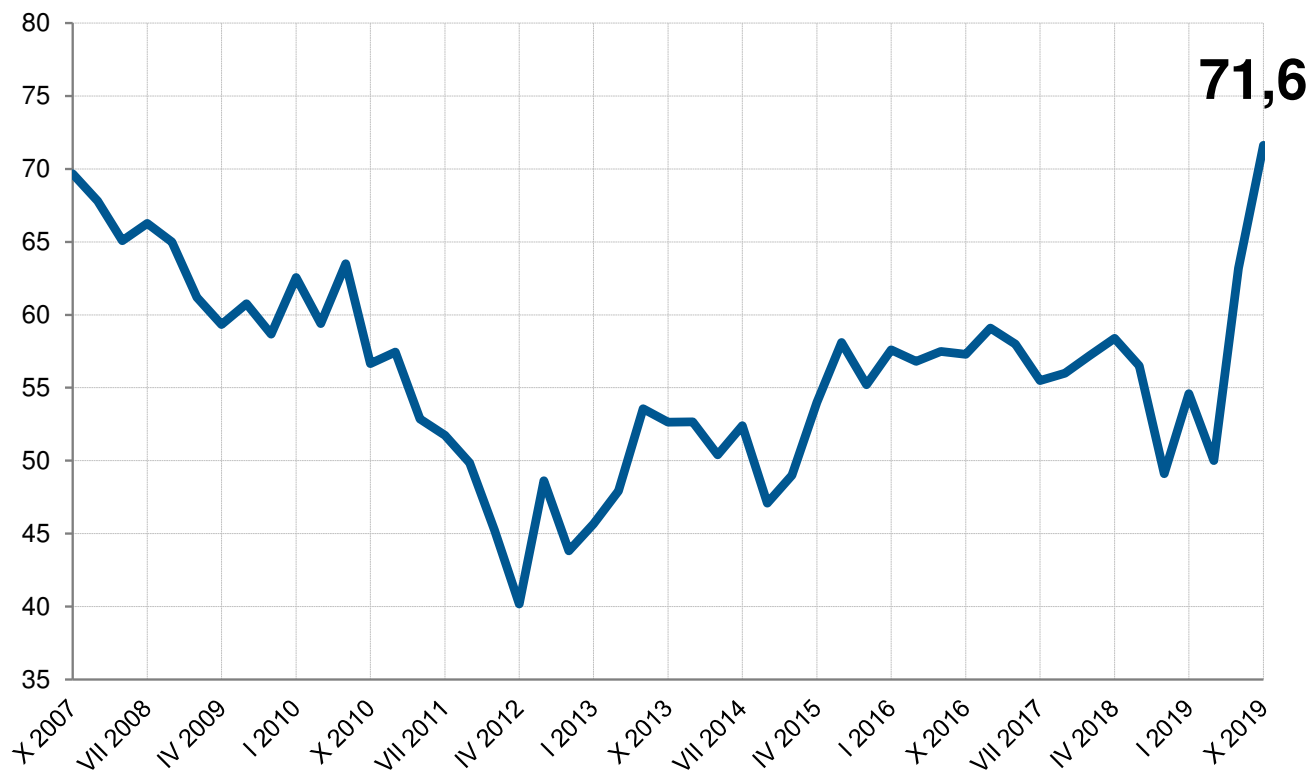
W III kw. br. oceny w zakresie ogólnej sytuacji gospodarczej uległy poprawie. Saldo w pytaniu o bieżący stan gospodarki zwiększyło się drugi raz z rzędu, jest również większe niż przed rokiem (o ok. 4 p.p.). W konsekwencji tendencja spadkowa wskaźnika wygładzonego z wahań krótkookresowych wyhamowała. Saldo jest jednak mniejsze niż w szczycie koniunktury, zanotowanym pod koniec 2017 r. (o ok. 4 p.p.). W przypadku ocen co do przyszłego stanu gospodarki również zanotowano wzrost nastrojów, po obserwowanej od roku tendencji spadkowej

Zmiana sytuacji finansowej

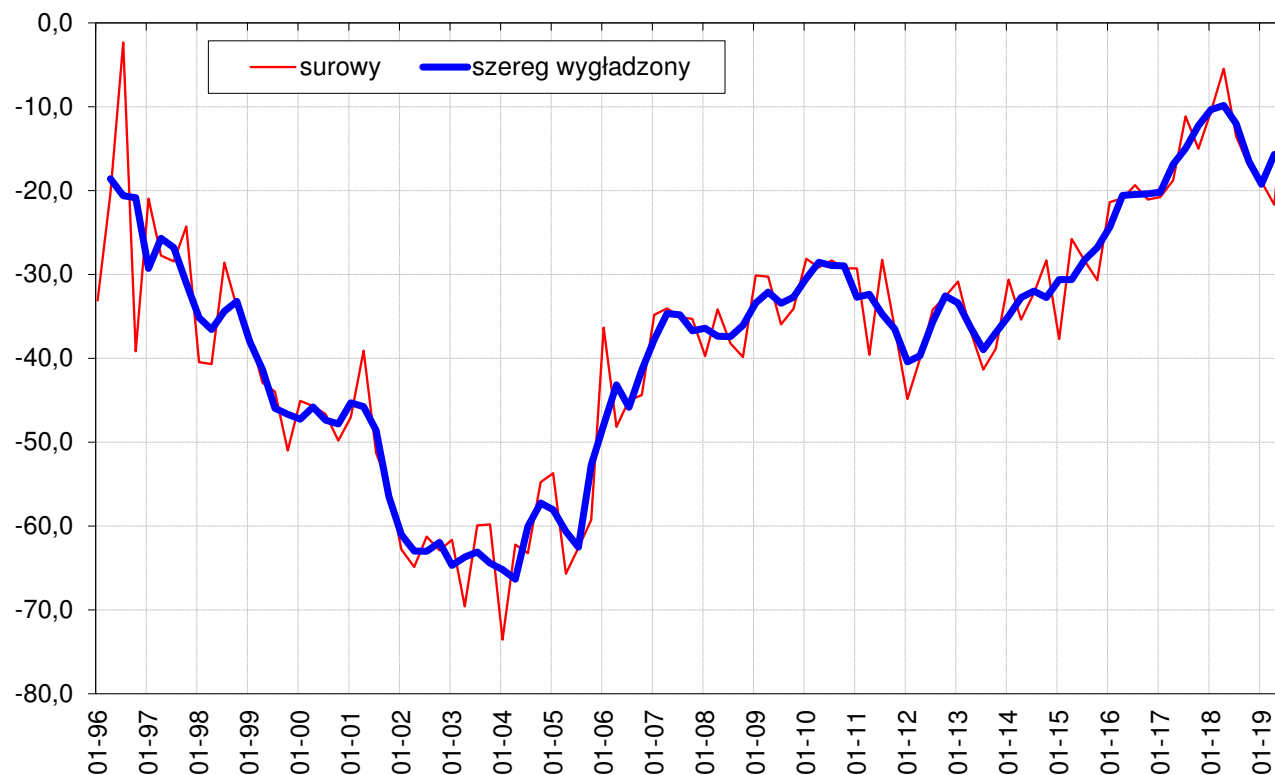
Zaskakująco pogorszyły się jednak oceny w zakresie własnej sytuacji finansowej. Zmalało również wykluczenie z rynku finansowego, po raz pierwszy od kilku kwartałów. Czynniki demograficzne oddziałują negatywnie i biorąc pod uwagę prognozy demograficzne, ta tendencja będzie utrzymana przez bardzo długi okres

Barometr Rynku Consumer Finance

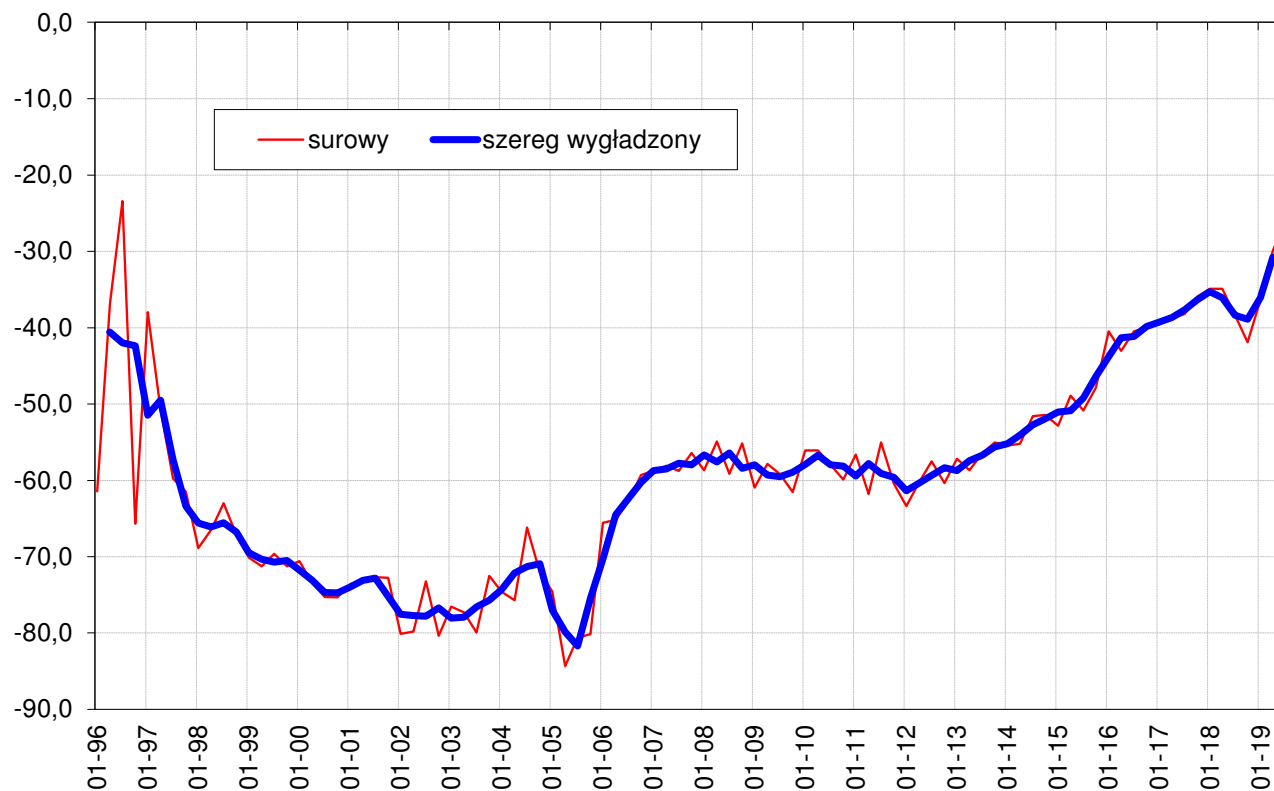
W III kwartale 2019 r. wartość Barometr Rynku Consumer Finance (Barometr RCF) uległa bardzo istotnej poprawie do poziomu ponad 63 p.p. (z 50 p.p. zanotowanych w poprzednim badaniu). Skala poprawy Barometru jest pozytywnym zaskoczeniem. Należy jednak mieć na uwadze, że w ostatnich kwartałach wartość barometru podlegała silnym wahaniom, co było spowodowane w dużym stopniu niepewnością co do spowolnienia wzrostu gospodarczego w Polsce i na świecie. W ostatnim roku wartość barometru spadła nawet poniżej 50 pkt. Barometr RCF skonstruowany jest w taki sposób, że poziom 50 punktów oznacza stagnację rynku, podczas gdy wyższe wartości reprezentują spodziewaną dodatnią dynamikę kredytu konsumpcyjnego w nadchodzącym roku

Bieżący klimat do oszczędzania

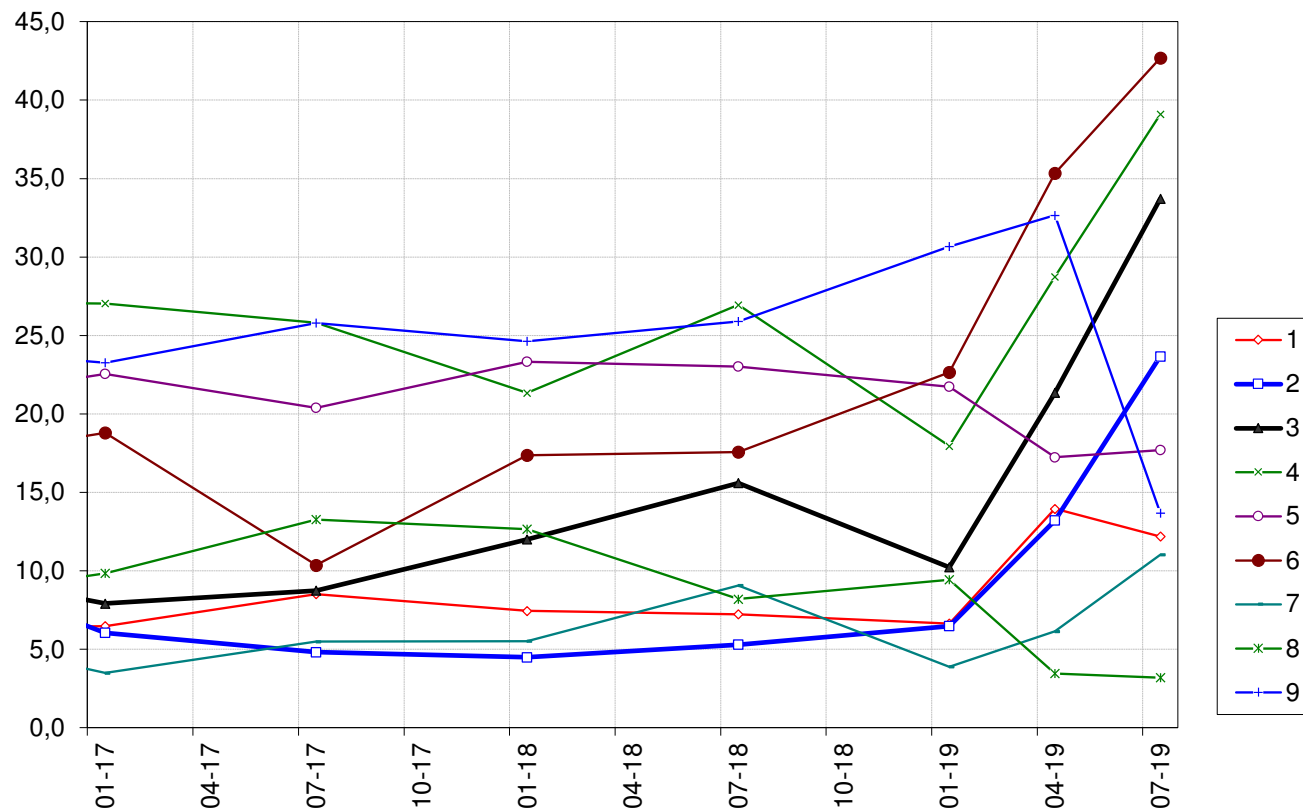
W przypadku pytania odnoszącego się do klimatu do oszczędzania, saldo – po trzech kwartałach spadku – uległo istotnej poprawie. Zwiększyło się ok. 15 p.p., kompensując całkowicie poprzednie spadki i zbliżyło się jednocześnie do szczytu optymizmu zanotowanego w połowie ub. roku. Obecnie ok. 46% respondentów uważa, że obecnie klimat do oszczędzania jest korzystny (wobec ok. 35% poprzednio i ok. 41% przed rokiem, czy 47,5% w szczycie).

Oszczędności – prognoza

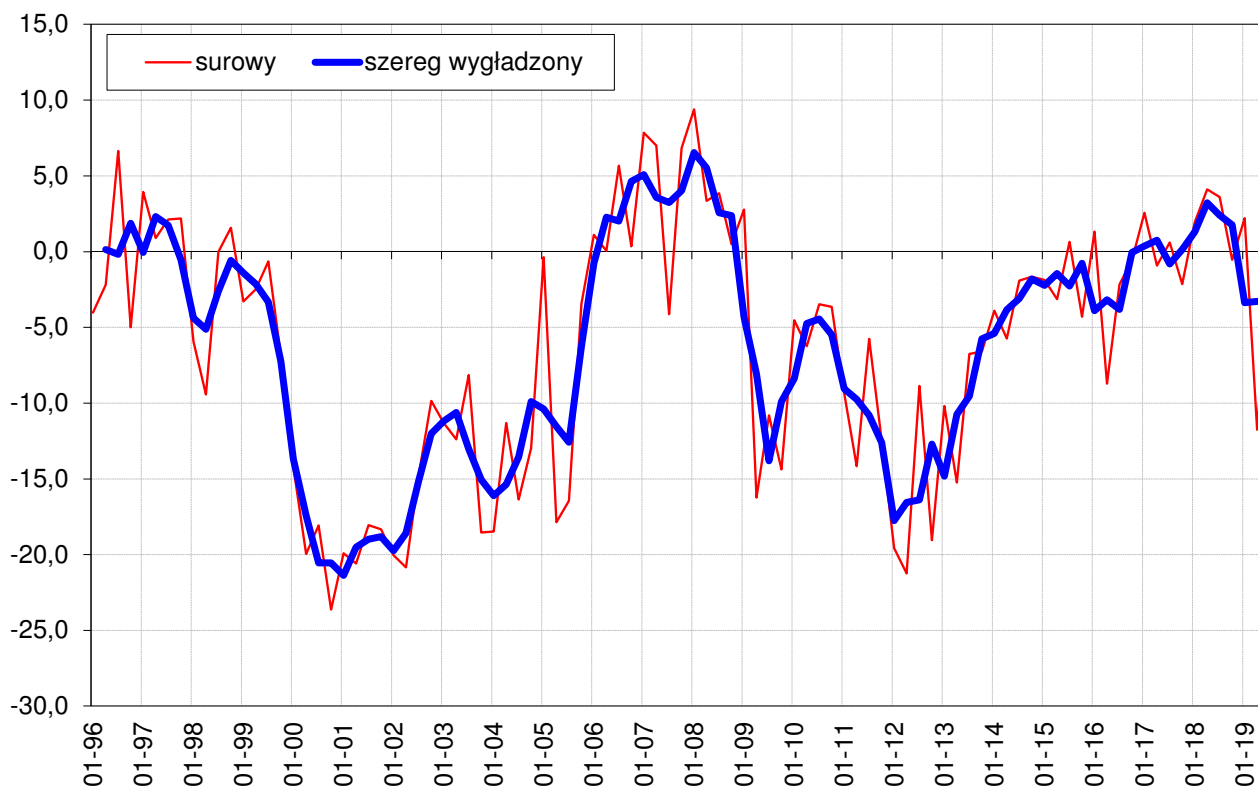
W przypadku prognozy prawdopodobieństwa zaoszczędzenia jakichkolwiek pieniędzy od trzech kwartałów obserwujemy poprawę. Saldo w tym pytaniu zwiększyło się o 3,8 p.p. (w poprzednim badaniu odnotowano wzrost o 6,5 p.p.; saldo jest też wyższe niż przed rokiem o 12,3 p.p.). Obecnie obserwujemy wyraźny trend wzrostowy w przebiegu salda wygładzonego z wahań krótkookresowych. W strukturze odpowiedzi obecnie ok. 30,2% respondentów uważa, że z „bardzo dużym” lub „dość dużym” prawdopodobieństwem w nadchodzącym roku zdołają zaoszczędzić jakiegokolwiek pieniądze (wobec ok. 29,6% poprzednio i 22,8% przed rokiem, czy ok. 11% przed dziesięciu laty). Na drugim skraju opinii zanotowano spadki – obecnie 18,4% nie planuje w ogóle oszczędności (wobec ok. 26,3% w poprzednim badaniu i 27,3% przed rokiem). Wśród pesymistów nastąpiło jednocześnie przesunięcie do „znikomego” prawdopodobieństwa, z 44% do 51,4%, co też wpłynęło na poprawę salda. W świetle wyników obecnego badania należy więc oczekiwać, że coraz więcej gospodarstw będzie oszczędzać i zwiększać swoje oszczędności.

Cele oszczędzania

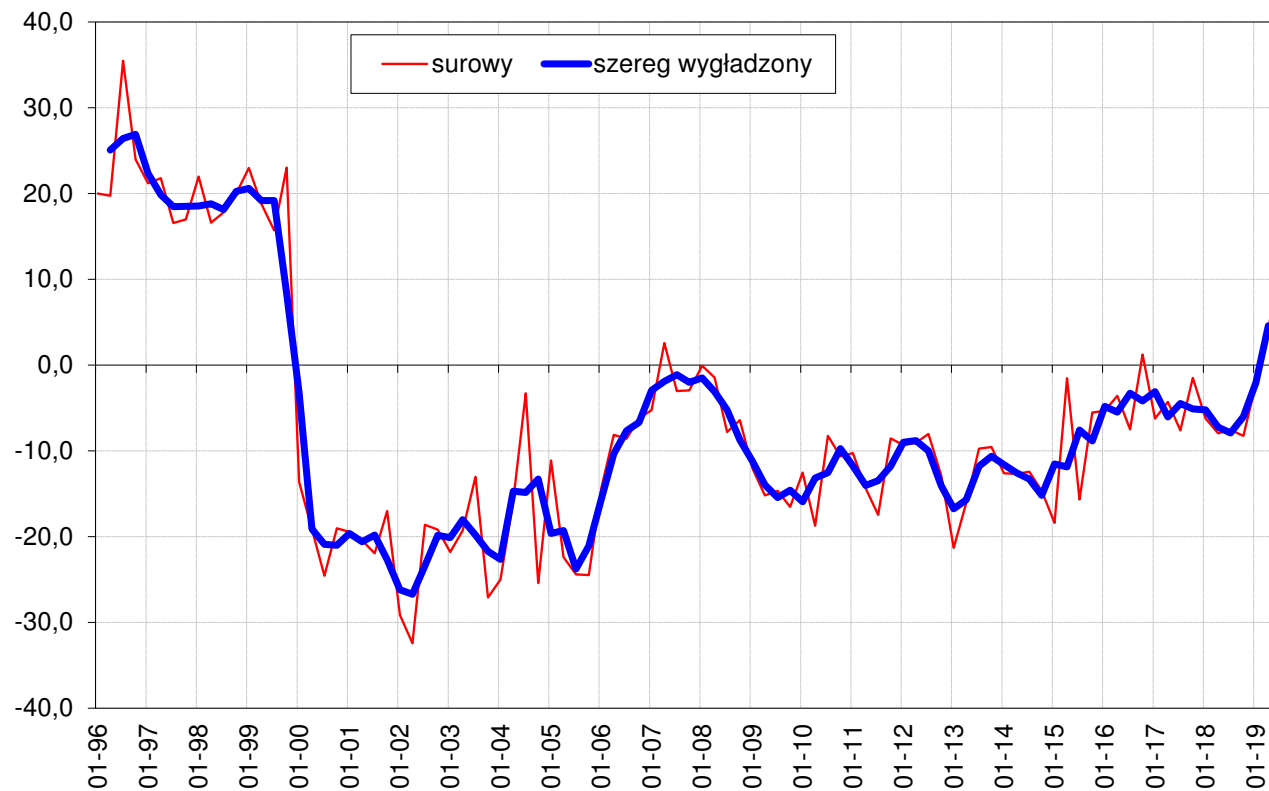
W ostatnim okresie nastąpiły istotne zmiany w rankingu celów oszczędzania. Wśród najważniejszych motywów gromadzenia oszczędności (pytanie o cele oszczędzania zadawane było respondentom deklarującym duże lub bardzo duże prawdopodobieństwo zaoszczędzenia pieniędzy w perspektywie najbliższego roku), najczęściej wskazywaną opcją był wypoczynek (ponad 42% respondentów). Drugim celem był remont (ok. 39%), trzecim zakup drobnych dóbr trwałych (ok. 34%), a czwartym zakup samochodu (ponad 23%). W przypadku powyższych motywów w ostatnich dwóch badaniach zanotowano istotne wzrosty popularności. Kolejnym motywem były wydatki na bieżącą konsumpcję (ok. 17,7%) i w średnim okresie obserwujemy tu tendencję spadkową. W przypadku wydatków mieszkaniowych zanotowano lekki spadek popularności do ok. 12%. Chęć oszczędzania na emeryturę wskazuje jedynie ok 11% respondentów, ale tu obserwujemy wzrost. Znacząco zmalała z kolei grupa osób, które planują oszczędności, ale bez specjalnego przeznaczenia – obecnie to ok. 14% (wobec ponad 32% w poprzednich badaniach).

Bieżący klimat do zakupu dóbr trwałego użytku

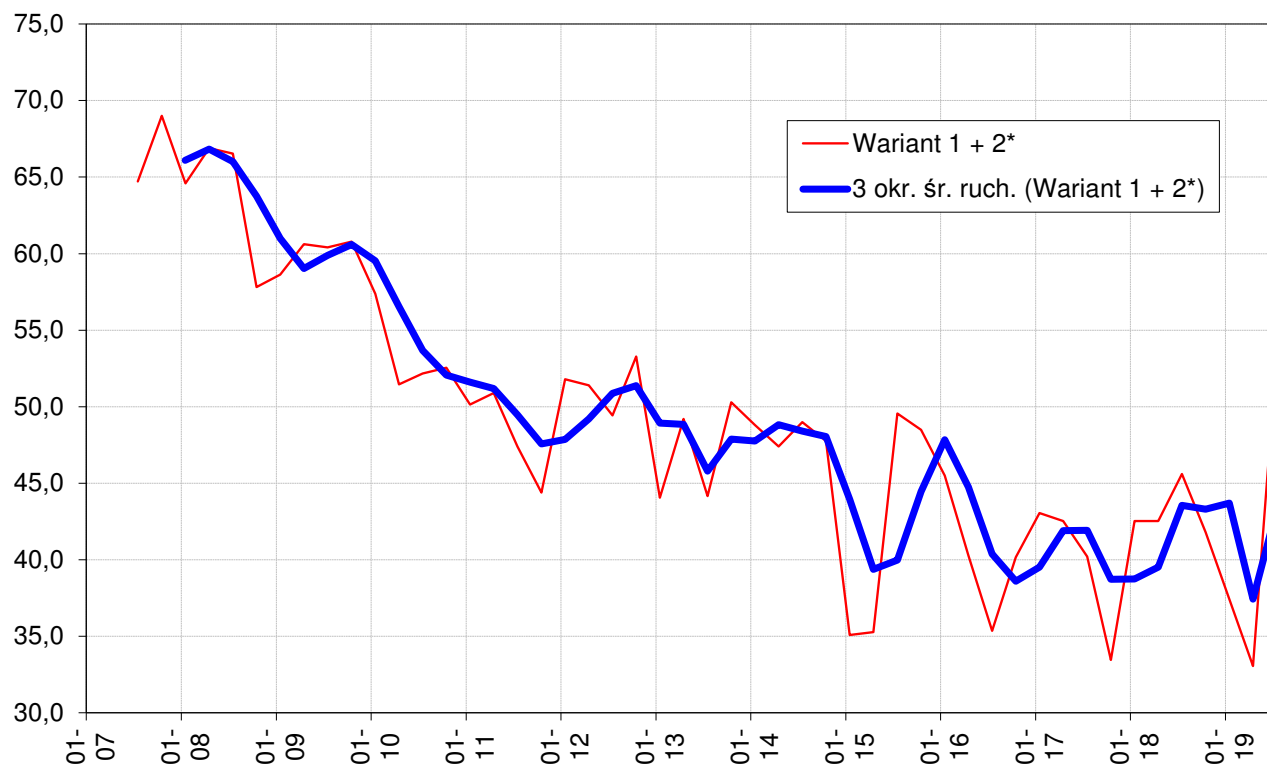
W bieżącym badaniu przybyło optymistów w zakresie oceny klimatu do zakupu dóbr trwałych. Saldo ocen pozytywnych i negatywnych uległo zwiększeniu o ok. 11,5 pp., po spadku o ok. 14 p.p. w poprzednim badaniu. Oceny klimatu podlegają więc w ostatnim okresie bardzo silnym wahaniom, co wskazuje na dużą niepewność i podatność na zmianę nastawienia gospodarstw domowych, a ponadto utrudnia ocenę kierunków zmian. Sam odsetek gospodarstw oceniających pozytywnie klimat do wydatków na dobra trwałe w bieżącym badaniu zwiększył się jednak tylko nieznacznie, z 13,7% do 15,5%. Poprawa salda była więc rezultatem przepływu z negatywnych opinii do opinii neutralnych

Prognoza zakupu dóbr trwałego użytkowania

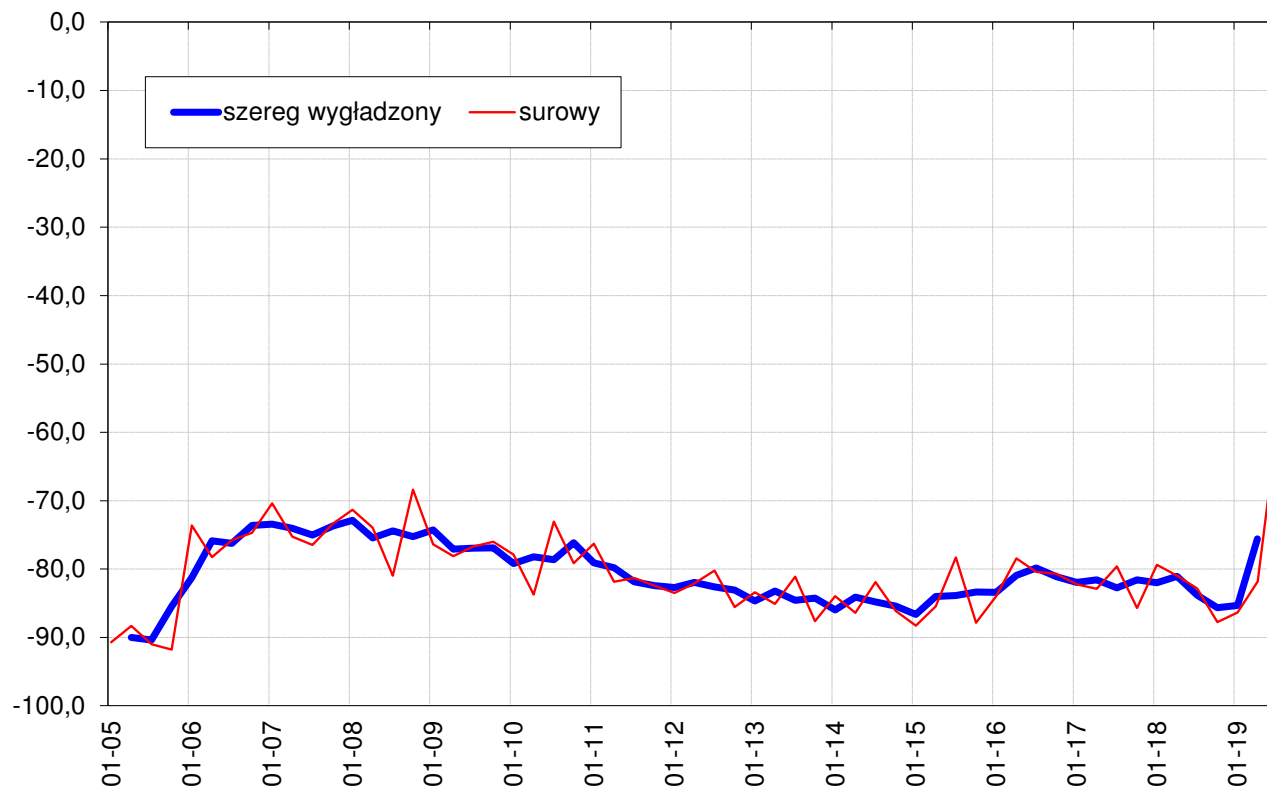
...

Sposób finansowania planowanych wydatków na dobra trwałego użytkowania

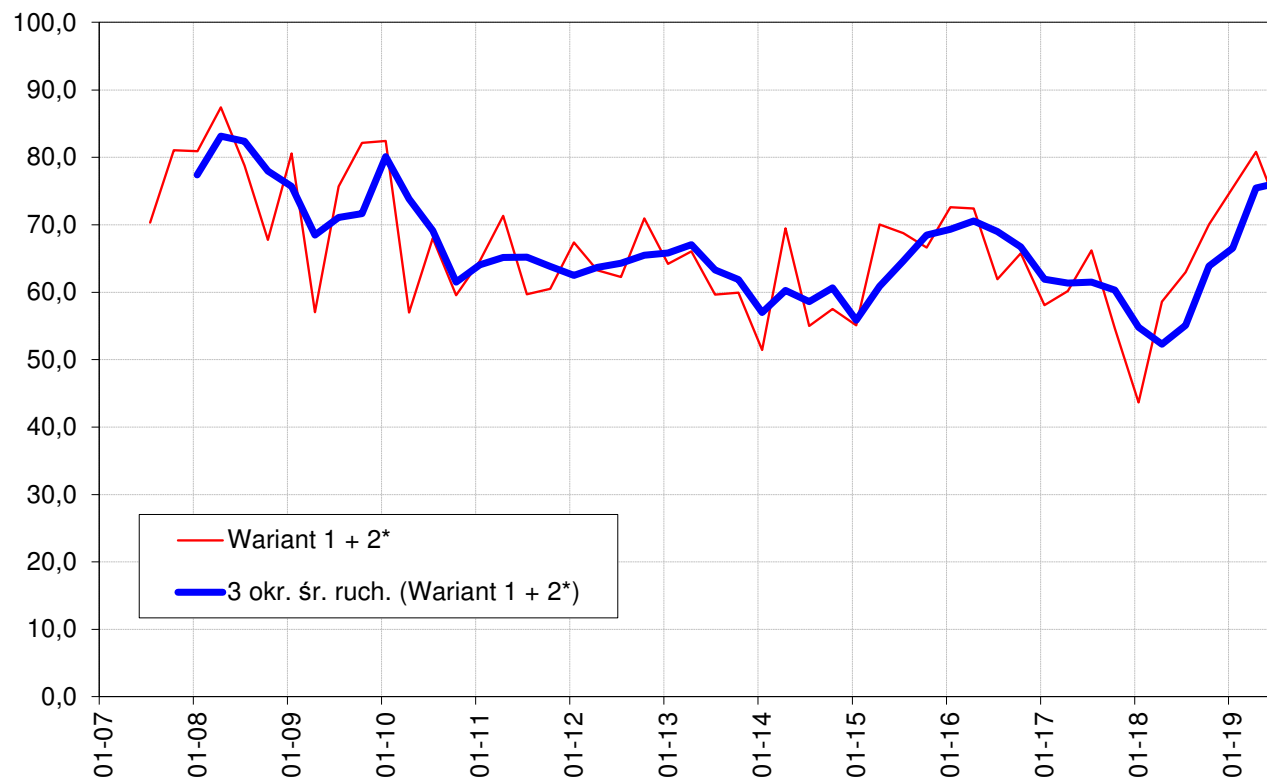
W obecnym badaniu zanotowano znaczący wzrost skłonności do finansowania wydatków związanych z zakupami dóbr trwałych z kredytu. Obecnie ok. 53,5% badanych zadeklarowało chęć sięgnięcia przynajmniej w części po kredyt przy zakupie dóbr trwałych (wobec ok. 33% poprzednio i 45,6% przed rokiem), w tym ok. 12% wskazuje, że wydatki te sfinansuje kredytem w całości, zaś finansowanie częściowo z kredytu zadeklarowało 41,5% respondentów.

Prognoza zakupu / budowy domu lub mieszkania

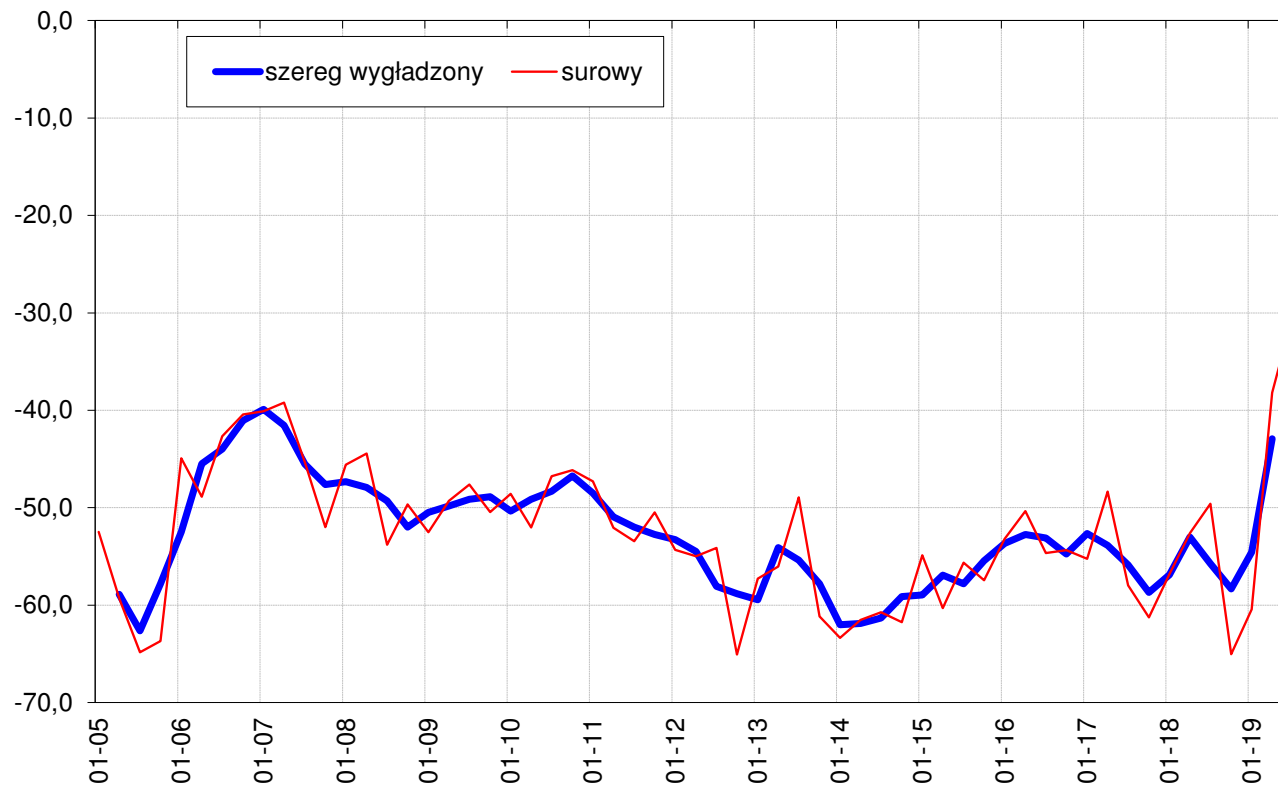
Saldo w pytaniu o planowany zakup lub budowę domu/mieszkania w następnych 12 miesiącach uległo poprawie trzeci kwartał z rzędu. Obecny wzrost jest spektakularny i wyniósł ok. 23 pp. (po wzroście o 4,6 pp. w poprzednim badaniu). Obecnie ok. 20% gospodarstw domowych uważa, że wydatki na zakup mieszkania są w ich przypadku prawdopodobne, tj. wskazali wariant „możliwe” lub „zdecydowanie tak” (przed kwartałem było to tylko 7%, a przed rokiem 5,6%). Jednocześnie znacząco wzrósł odsetek umiarkowanych optymistów (wariant „możliwe”), z 2,8% do aż 14%, respondenci zdecydowani na zakup mieszkania stanowili zaś ok. 6% (wobec ok. 4% poprzednio). Dane GUS w zakresie liczby wydawanych pozwoleń na budowę w lipcu pokazały wzrost o 24% r/r, rozpoczęto również większą ilość inwestycji niż przed rokiem (o ok. 16% r/r). Może to więc oznaczać ożywienie w tym segmencie

Sposób sfinansowania wydatków na zakup/budowę domu

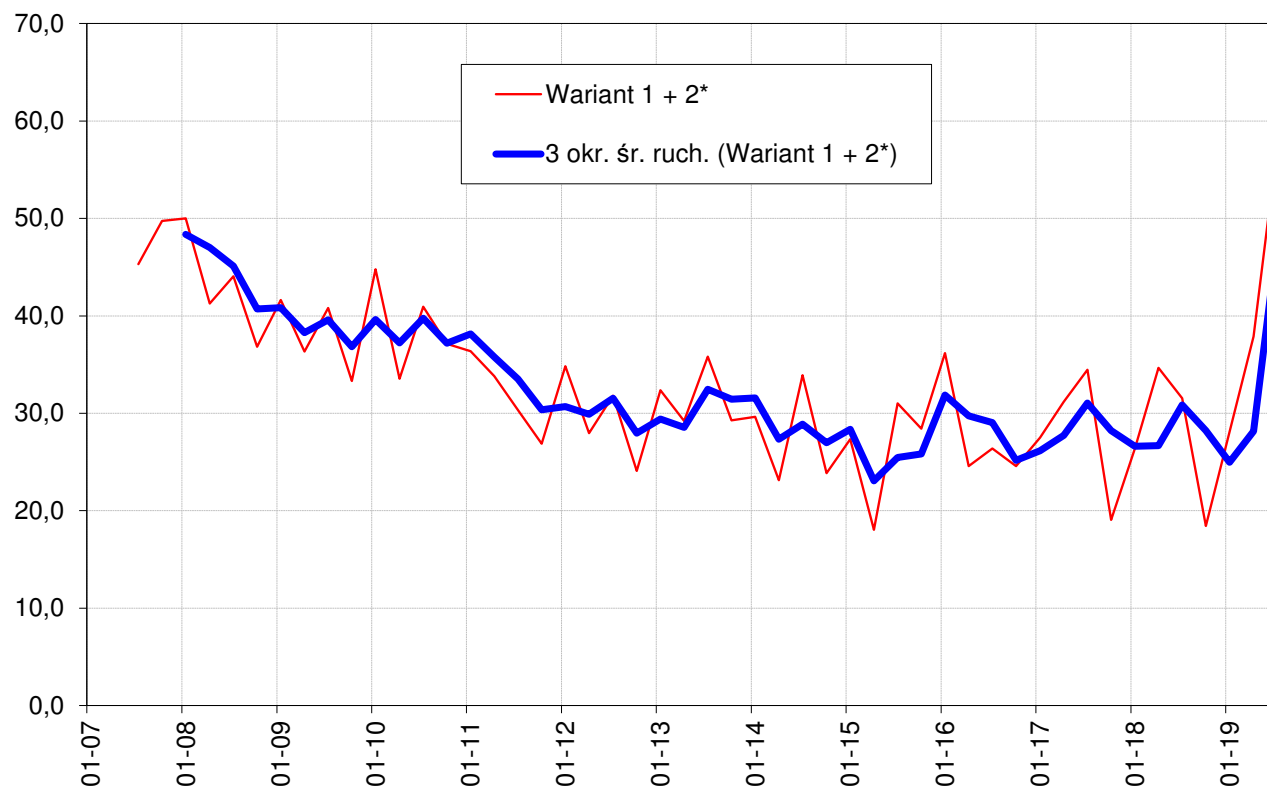
Odsetek gospodarstw domowych planujących przynajmniej częściowe sfinansowanie zakupu mieszkania kredytem zmniejszył się. W bieżącym kwartale ok. 71,8% badanych rozważających zakup mieszkania myślało przy tym o zaciągnięciu kredytu (wobec 81% poprzednio i 63% przed rokiem).

Prognoza wydatków na remont domu / mieszkania

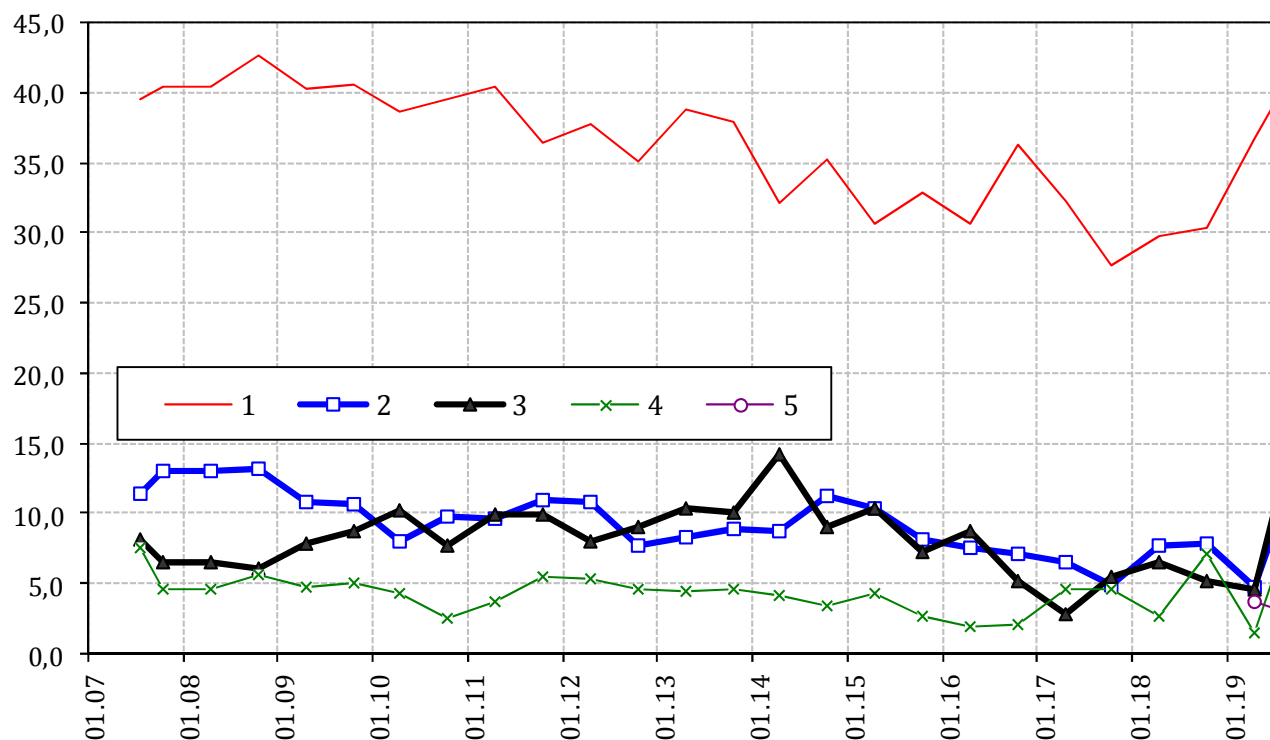
W przypadku wydatków remontowych również zanotowano trzeci kwartał z rzędu poprawę. Saldo w pytaniu o prawdopodobieństwo poniesienia w najbliższych 12 miesiącach dużych wydatków remontowych lub podnoszących standard domu/mieszkania zwiększyło się o ponad 8 p.p., po wzroście o ok. 22 p.p. w poprzednim badaniu. Saldo jest również wyższe niż przed rokiem o ok. 19,5 p.p. i jednocześnie jest najwyższe w historii badania. Obecnie ok. 30,6% respondentów ocenia prawdopodobieństwo poniesienia wydatków remontowych jako bardzo lub dość duże (ok. 24,5% w poprzednim badaniu i ok. 18,2% przed rokiem). Poprawa salda została również wzmocniona przepływem w grupie pesymistów, gdzie nastąpiło przesunięcie ze wskazania „zdecydowanie żadne” w kierunku prawdopodobieństwa „niewielkiego”. Warto zauważyć, że w II kwartale br. znacząco wzrosła liczba mieszkań oddawanych do użytku, stąd zapewne rosną też wydatki remontowe. Czynnikiem wspierającym te wydatki mogą być też wprowadzone preferencje na wydatki termomodernizacyjne w podatku PIT

Sposób sfinansowania wydatków na remont domu/mieszkania

Od czterech kwartałów obserwujemy trend wzrostowy w zakresie skłonności do skorzystania z kredytu w finansowaniu wydatków remontowych. Obecnie ok. 57,5% respondentów deklaruje finansowanie remontu z własnych środków (przed kwartałem ok. 37,9%, a przed rokiem 31,6%).

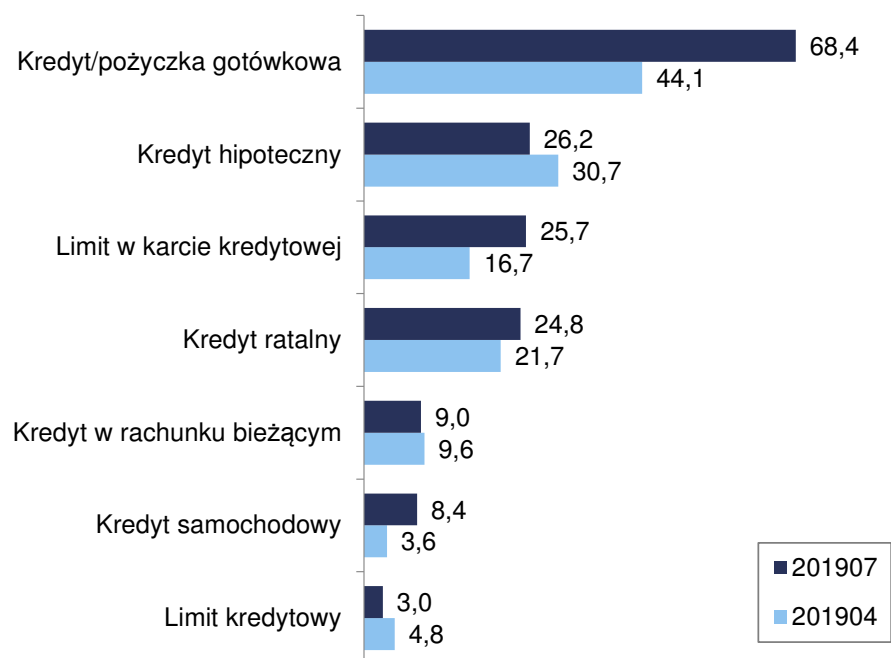
Korzystanie z usług finansowych

W badaniu poddano analizie wielkość zadłużenia polskich gospodarstw domowych i wielkości spłat zobowiązań. Brak jakiegokolwiek zadłużenia deklaruje obecnie ok. 42% respondentów (przed kwartałem było to ok. 53%, a na początku 2018 r. 59,2%). W ostatnich kilku kwartałach możemy więc zaobserwować stopniowy wzrost liczby gospodarstw domowych, które spłacają aktualnie jakieś zadłużenie. Najczęściej spłacany jest kredyt/ pożyczka/karta kredytowa zaciągnięta/ posiadana w banku, instytucji pożyczkowej lub innej instytucji finansowej. Taki rodzaj spłacanego zadłużenia wskazało 39,8% badanych (przed trzema miesiącami było to 36,6%, a na początku 2018 r. 29,8%). Na kolejnym miejscu, choć znacznie rzadziej, respondenci wskazywali pożyczkę zaciągniętą w zakładzie pracy (9,7%) i pożyczkę zaciągniętą u rodziny/znajomych (11,6%). Bardzo rzadko respondenci wskazywali na posiadanie zaległego zobowiązania wobec zakładu energetycznego, operatora telekomunikacyjnego, spółdzielni mieszkaniowej (6,7%) lub na inne zobowiązania (np. w lombardzie, rata leasingowa itp.) – 3,1%.

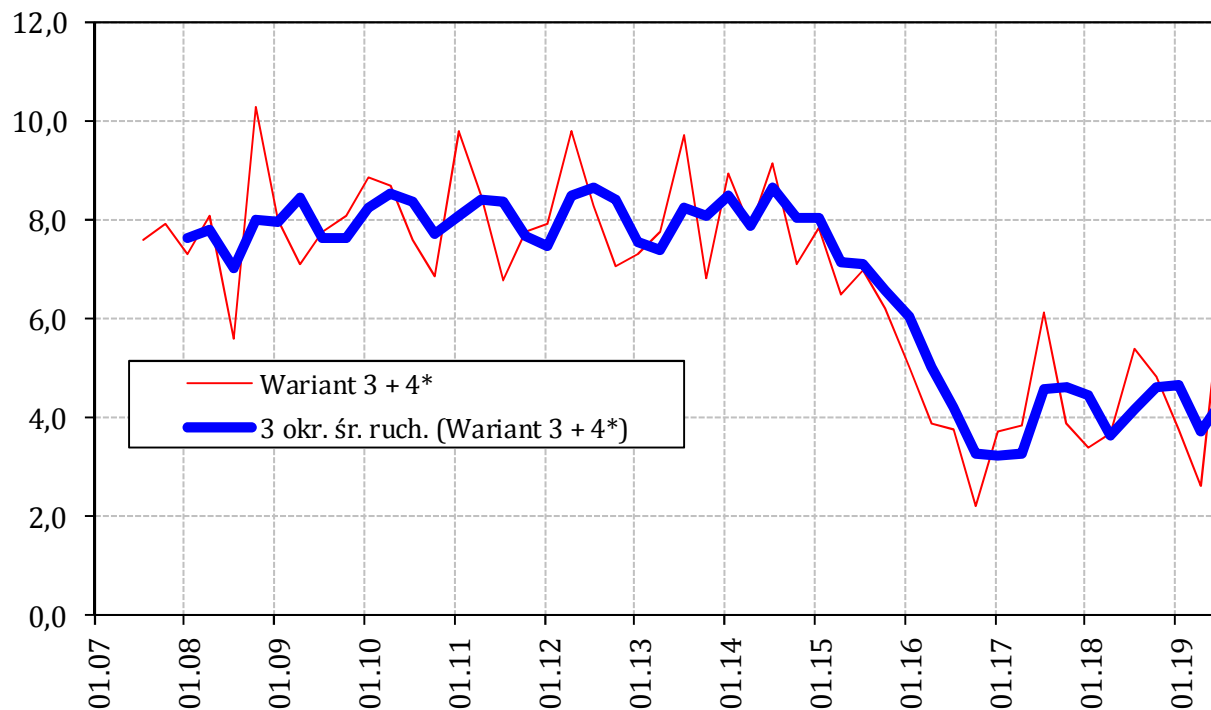
Korzystanie z usług finansowych

Które z wymienionych produktów instytucji finansowych Państwo aktualnie posiadają (odsetek respondentów w %):

Prawie 40% gospodarstw domowych posiada zadłużenie w instytucji finansowej. Najczęściej wskazywanym produktem zaciągniętym w takiej instytucji jest kredyt/pożyczka gotówkowa, którą wskazało 68,4% respondentów. Drugim najczęściej wskazywanym produktem jest kredyt hipoteczny (26,2%), a trzecim kredyt w karcie kredytowej (25,7%). Kolejne miejsce zajmuje kredyt ratalny (24,8%). Jedynie 9% respondentów wskazało na kredyt w rachunku bieżącym, a ok. 8,4% na kredyt samochodowy. Najrzadziej posiadane zadłużenie to limit kredytowy (3%).

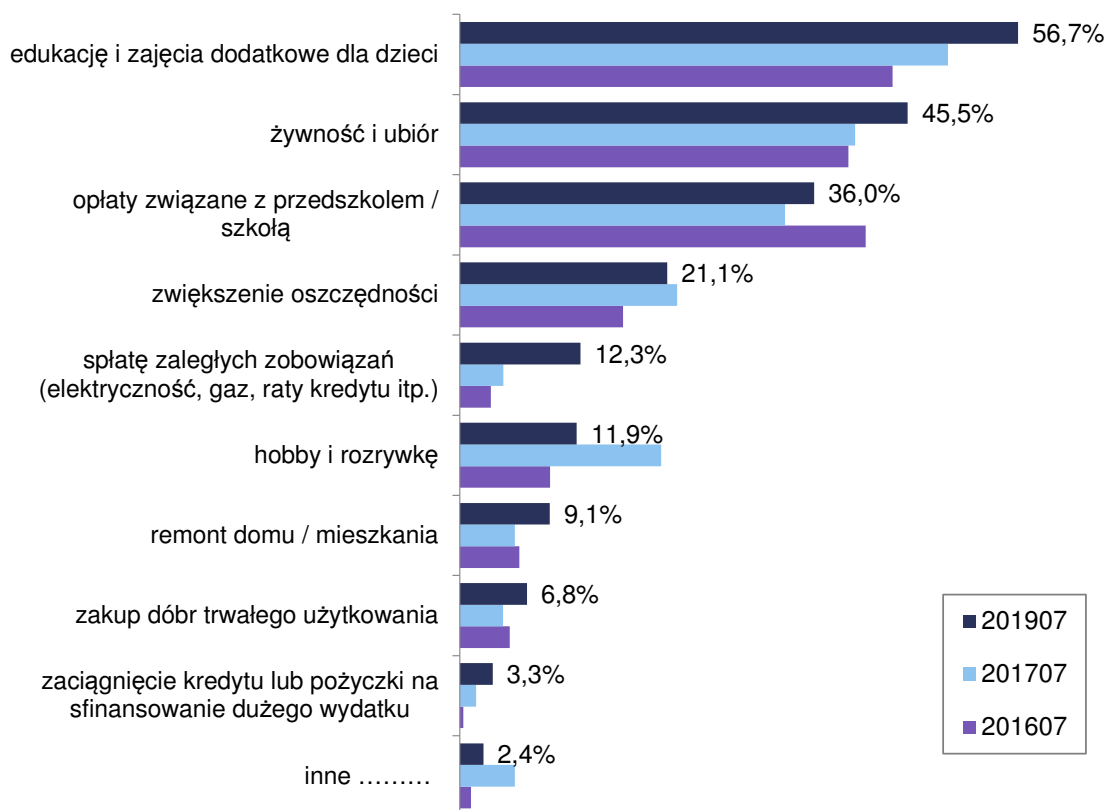
Prognoza obsługi zobowiązań

W przypadku prognozy terminowości obsługi zobowiązań w najbliższych 12 miesiącach również dominuje grupa gospodarstw domowych spodziewających się bezproblemowej obsługi, jednak jej udział zmniejszył się do ok. 54% (z 65%). Zwiększyła się z kolei względem poprzedniego badania grupa gospodarstw spodziewających się dużych problemów, stanowiąca przed kwartałem 2,6%, a obecnie 6,8% ogółu. Zwiększył się również odsetek deklarujących małe problemy, do ok. 20%. Jest to niepokojący sygnał. Może wynikać po części z większej niepewności, co obrazuje odsetek wariantu „nie wiem”, który obecnie wynosi 19,4% (wobec 16,4% poprzednio).

Wykorzystanie transferów z programu 500+

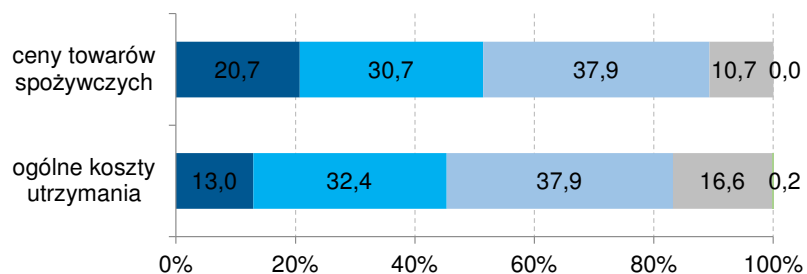
Jeśli będziecie Państwo otrzymywać świadczenie na dzieci w ramach programu 500+ przez dłuższy okres czasu to na co przeznaczycie środki?:

W związku z rozszerzeniem przez rząd programu 500+ w lipcowej edycji badania zadano respondentom pytanie dotyczące przeznaczenia tego dodatku do dochodów. Program Rodzina 500+ staje bardzo istotnym źródłem zasilającym budżety polskich gospodarstw domowych. Obecnie ok. 39% gospodarstw deklaruje, że korzysta lub będzie korzystało z rozszerzonego programu 500+, podczas gdy w poprzednich edycjach badania było to ok. 18–22%. Nastąpiło więc podwojenie znaczenia tego programu dla polskich gospodarstw domowych. Dodatkowo zapytaliśmy respondentów, na co przeznaczą te środki w dłuższym horyzoncie czasu.

Ocena wzrostu cen i kosztów utrzymania

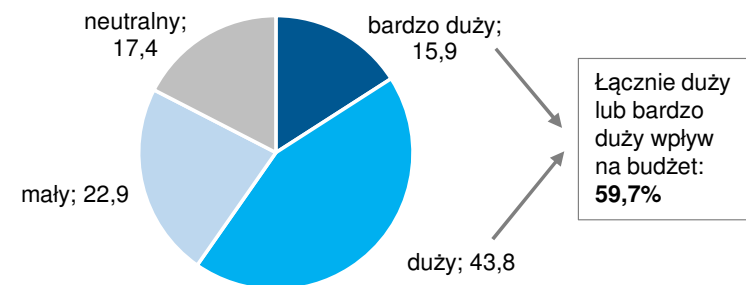
Czy w porównaniu z sytuacją sprzed 12 miesięcy ceny towarów spożywczych, państwa zdaniem, są teraz:

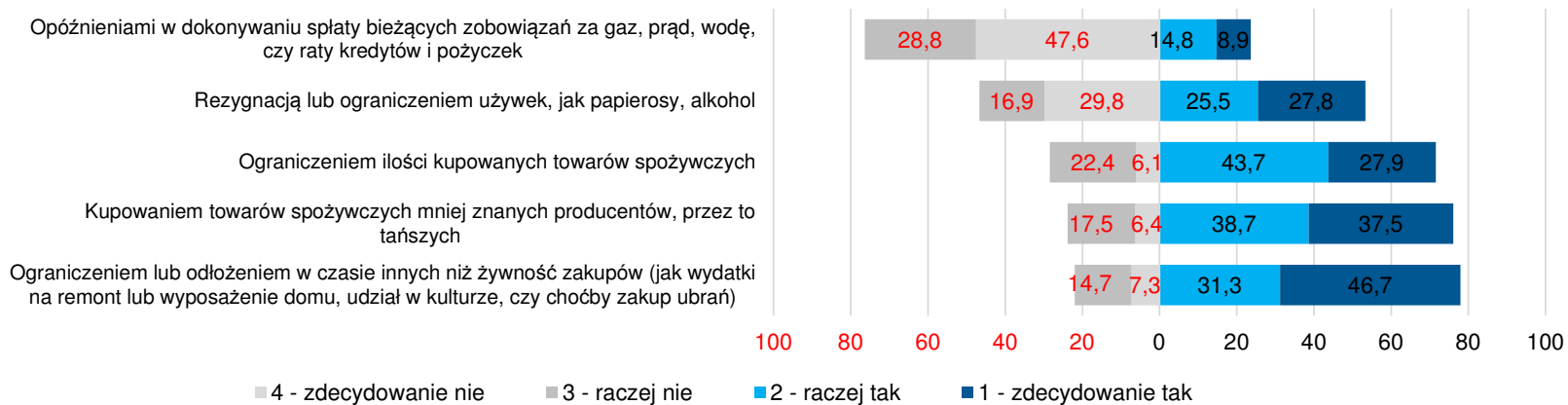
Łącznie wzrost cen żywności: **89,3%**
 Łącznie wzrost kosztów utrzymania: **83,3%**

- wyraźnie dużo wyższe
- znacznie wyższe
- niewiele wyższe
- zbliżone
- niższe

Czy wpływ wzrostu cen towarów spożywczych, był dla państwa budżetu domowego:

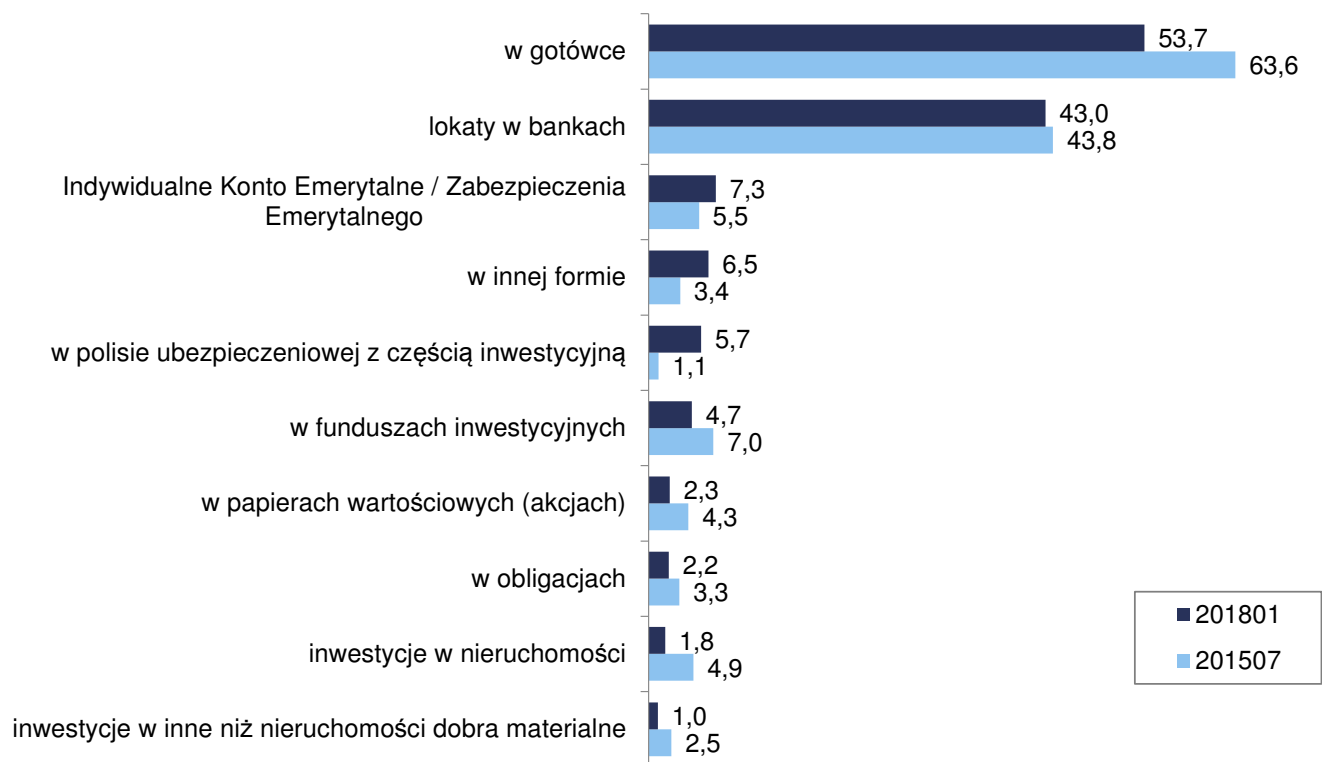
Jeśli odczuli państwo negatywnie wzrost cen towarów spożywczych, to jak na niego zareagowaliście?

Formy oszczędzania gospodarstw domowych

W jakiej formie Pana(i) gospodarstwo domowe odkłada zaoszczędzone pieniądze?

(pytanie wielokrotnego wyboru; w %)

Dziękuję za uwagę

Związek Przedsiębiorstw Finansowych w Polsce
ul. Długie Pobrzeże 30, 80-888 Gdańsk

tel. 58 302 92 05
info@zpf.pl | www.zpf.pl

